

Dini Mevzularda Titizlik

Euzubillahimineşşeytanirracim. Bis-millâhirrahmânirrahîm.

Elhamdülillahi rabbi'l-âlemin ve'l-âki-betü li'l-müttekîn, es-selâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihi ve sahibihî ec-maîn. İ'lemû eyyühe'l-ihvân, enne efdale'l-kitâbi kitâbullâh ve enne efdale'l-hedyi hedyü Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhtesâtuhâ ve külle muhtesin bid'ah ve külle bid'atin dalâle ve külle dalâletin fi'n-nâr ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâle:

“Kâbe’yi tavaf etti ve bana elini sürdü, beni öptü. Beni buna şefaathçi kıl.” diyerekten. O, onlar için şehadet edecek. Bunlara tabii bizim aklımız erer mi? Ermez. İnkâr edebilir miyiz?

Edemeyiz. Çünkü peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in buyruğudur. İbni Huzeyfe, İbni Abbas hazretlerinden rivayet etmiş. Bu gibi meçhulat bizim iman neyidir kaybıdır değil mi? Kaybı olduğu için bu gibi hâlâta bizim aklımız ermez. Cenâb-ı Hakk bütün eşyada can

yaratmıştır. Her canlının canı da ayrıdır ama. İnsanın canıyla mikrobuñ canı bir midir.

O mikropta da bir can var. Mikroptan daha başka mahluklar var ki gayet az yaşarlarmış. Üç beş saniye, üç beş dakika kadar yaşayan. O da hayatını devrediyor, gidiyor. Üç beş dakika içinde hem evleniyor, çoluk çocuk yapıyor, dünyayı dolaşıp gidiyor. Bu kadar kısa ömürleri olan mahluklarla Cenâb-ı Hakk'ın dünyası dop-dolu, neler olduğunu kim bilir?

Hiçbirimizin aklı ermez. Binâenaleyh řu gördüğümüz mevcudatın içerisinde hayatı olmayan hiçbir şey yok. Hepsinin hayatiyeti vardır ama hepsinin hayatiyeti kendisine göredir. Bizim hayatımız bize göre, bizdekilerden sonraki olan hayat onlara göre. Onun için ki biz ölüyoruz, gömüyorlar. Ecdadımız bol oluyor, kemiklerimiz kalıyor. Binâenaleyh biz mezarlık gördüğümüz vakitte basıp da çiğnemeyiniz onlara hakaret etmeyiniz. Ölüñün kemiğini çiğnemek dirinin kemiklerini çiğnemek gibidir, telkin var. Bunu anlayabilir miyiz?

a. Sadıklarla Beraber Olun!

Anlayamayız. Öldü diyoruz, çürüdü gitti diyoruz. Kırıverelim. Yıkıverelim. Bunlara aklımız ermez, yalnız bize lazım olan bir imandır. Bu kalbî imanla beraber bugün bir şey okudum da çok hoşuma gitti. İrade bahsini okuyordum. İrade bahsinde irade ilk yoldur, diyor. Bir insan bir şeyi yapacağı zaman evvela murad eder. “Ben böyle bir iş yapacağım.” İş yapmadan evvel tasarladığı, murad ettiği şeyi içinde bir tasarlar, ben bir ev yapayım diyerekten. Bir ev yapılmasını murad eder.

Bunu için de evvela hazırlar. Ondan sonra yapmaya başlar işi. Yapıldıktan sonra irade etmemiştir. Yapmadan evvel irade etmiştir, murad etmiştir. Bu harekete murad diyorlar.. Bu iraden olmadıkça bir şey olmaz. Bu iradeni ne tarafa çevirirsen o tarafta halk olur. Bunu dünyaya çevirirsen dünyalığın olur. Âhiretine çevirirsen âhretliğin olur. Bu irade bahsinde Ebû Süleyman ile Ahmet hakkında bir şey gördüm. Bu iki kişi sözleşiyorlar. “Senin sözünü ben katiyen kırmayacağım. Bir dediğini iki yapmayacağım. Ne dersen peki.” Bunların üzerine akd ediyorlar, söz veriyorlar birbirlerine.

Süleyman üstadı Ahmet'e demiş ki; fırını yak. Yakmış fırını. O da ders okuyormuş, okuyormuş yahut. Meşgul imiş. Meşgul olunca gelmiş "Efendi hazretleri fırın yandı." demiş. O pek anlamamış bu işi. Biraz durmuş, efendim fırın yandı, demiş. Ne yapılacak bu fırında? Üç defa sözü tekrar etmiş. O adamcağız Süleyman Efendi'nin de hoşuna gitmemiş. "Madem yaktın git gir içine." demiş. Güzel bir ders veriyor.

Efendi sözünü bir kere kırmayacağım diyerek derhal açıyor fırının kapağını, içeriye giriyor adam. Fırının içine. Bir müddet sonra Süleyman efendi kendine geliyor. O bir gayb hâlindeymiş demek. Gayb hâlinden huzura gelmiş. Aklına gelmiş. Aman koşun, Ahmet fırına girdi, demiş. Bakın bir şey olmasın. Bakıyorlar ki Ahmet'in kılına bile kirar gelmemiş. Bu iradesindeki sadakat, verdiği sözdeki sadakati; sadık olduğundan dolayı Allahu Teâlâ himaye ediyor onu.

Onun için diyorlar ki, bu gibi hikâyelere ne lüzum var. Bu gibi hikayeler insanların imanını takviye eder diyerek Kur'an'daki bir âyeti de okuyuveriyor. Cenâb-ı Hakk Kur'an'da

böyle eski insanların hikayelerini bize naklediyor. Halbuki onlar da ibret alsınlar, takviye etsinler kendilerini diyerek, Peygamberimiz'e de öyle, bize de öyle tabii. Bu gibi vakalar insanlar üzerinde geniş tesir yapar.

Onun için insan sadık olursa hâmisi Allah'tır. Bunun için;

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ

1. الصَّادِقِينَ﴾

Siz sadıklarla olun, diyor. Neden?

Sadıkın hali sana da geçecek sen de sâdık olacaksın. Sen sadıklarla düşer kalkarsan sadakat sana da geçer sen de sadık olursun. Fâsıklarla düşüp kalkarsan fâsıklık sana da geçer; her ne kadar iyi de olsan. Sana da geçebilir. Buna dikkat edin. Her ne kadar iyi de olursan ol düşüp kalktığın insanlar fasık, facirler ise senin iyiliğini bir gün muhakkak yenecekler, sen de onların arasına karışacaksın.

Onun için sen arkadaşlarını seçerken fasık kimselerden seçme. İyi kimseleri bul, onlarla

¹ 9/Tevbe, 119

düşüp kalk ki o iyi haller sana da geçsin. İnsanın kötü hali, Hacer-i Esved gibi bir taşa tesir ederken insan gibi bir mahluka nasıl tesir etmez insanların hali? Onun için daima iyi insanlarla düşüp kalkmayı kendine insan vecibe edinmelidir.

Benim bir arkadaşım var, çocukları yeni yetişiyor. “Ben çocuklarımı takip ediyorum. Bakıyorum, hep iyi çocukları, iyi insanları seçiyorlar. İyi insanlarla düşüp kalkıyorlar. Onun için korkum yok çocuklarımdan.” diyordu. Çocuklarım çünkü iyi kimselerle düşüp kalkıyorlar. O adam bağıyor “sizi ben yetiştirdim. Dişimden tırnağımdan arttırdım da ancak sizi okusun da adam olsun da bu memlekete faydalı olsun derken siz ne oldunuz böyle.” diyor.

Ne olacak tabii düşüp kalktığı insanlar ne ise o olacak. Onun için çoluğunun çocuğunun üzerinde insan çok titizlikle durmalı. Her gün takip etmeli çünkü her gün senin ekmeğini yiyor o, her gün onu takip edeceksin. Kötü yere gidiyorsa gitmemek için elinden ne geliyorsa yapacaksın. Yapamadığın gün çocuk senden gitmiştir, vesselam. İnsan acımaz mı? Bir çocuk ne kadar zor meydana geliyor. Kolaylıkla mı geliyor?

«الْحِدَّةُ لَا تَكُونُ إِلَّا فِي صَالِحِي أُمَّتِي
وَأَبْرَارِهَا وَاتَّقِيَّائِهَا، ثُمَّ تَفِيءُ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ
أَنْسٍ.»

b. Dînî Mevzûlarda Titizlik

Beni ümmetimin salihlerinde bulunuz. Salâbet-i dîniye ümmetimin salih kullarında, etkiya olan kullarında ve ebrar kullarındadır. Hep bir mânaya gelir. İyi insanlarda salâbeti dîniye. Salâbet-i dîniyesi olmazsa hangi tarafa giderse onun onun düdüğünü öttürür, onun kölesi olur. Ancak salâbeti- dîniye olanlar öyle her kovuğa girmezler.

«الْحِدَّةُ تَعْتَرِي خِيَارَ أُمَّتِي. ع، ط، عَنْ ابْنِ
عَبَّاسٍ؛ الْبَغَوِيُّ، عَنْ أَبِي مَنْصُورٍ الْفَارِسِيِّ.»

Yine o salâbet-i dîniye, ancak ümmetimin hayırlılarına nasip olurmuş. Bakınız;

«الْحَدَّثُ حَدَّثَانِ: حَدَّثُ اللِّسَانِ، وَحَدَّثُ الْفَرْجِ،
وَلَيْسَا سَوَاءً. حَدَّثُ اللِّسَانِ أَشَدُّ مِنْ حَدَّثِ
الْفَرْجِ، وَفِيهِمَا الْوُضُوءُ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنِ ابْنِ
عَبَّاسٍ.»

El hades abdesti bozan şeyler. *Hadesân* iki tanedir. Abdesti bozan şeyler iki tanedir; birisi *hadesü'l-lîsân*. Dil ile abdest bozulur. *Ve hadesü'l-ferc*. Bir de avret yerlerinden çıkan şeylerle abdest bozulur. Ama *ve leyse sevâen*. Bu ikisinin abdest bozukluğu bir değildir. Tabire iyi dikkat edin. Bu ikisinin abdest bozukluğu bir değildir. Birisi ağızdan abdest bozuluyor. Birisi de abdest yerlerinden, edep yerlerinden abdesti bozuluyor. *Ve hadesü'l-lîsân*. Dil ile abdestin bozulması *eşeddü, eşeddü!* Daha şiddetlidir, daha tehlikelidir, daha korkunçtur.

Min hadesi'l-ferc. Avretin abdesti bozuşundan dilin abdesti bozuşu daha şiddetlidir. *Ve fîhime'l-vudû'u*. Bu ikisinden dolayı da abdest almak lazım gelir. Bu hadîs-i şerîfi rivayet etmiş de en nihayet bu hadîs-i şerîf mucibinde bazı şikayetler vâki olmuş Efendimiz

hazretlerine ki; bundan dolayı dil ile abdestin bozulmasını feshetmişler, yalnız önden çıkan şeylerle abdest bozulur olduğuna çevirmişler, hüküm vermişler.

Dil ile abdestin bozulması nedir?

İftira, yalan, gıybet. Bu her ne kadar fesh olunmuş ise de hükmen yine bâkidir ki yalan, iftira, gıybet insanlar için çok büyük bir tehli- kedir.

Onun için;

«الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزِّنَى، وَإِنَّ الرَّجُلَ يَزْنِي
فَيَتُوبُ فَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِ، وَإِنَّ صَاحِبَ الْغَيْبَةِ
لَا يُغْفَرُ لَهُ حَتَّىٰ يَغْفِرَ لَهُ صَاحِبُهُ. ابْنُ النَّجَّارِ،
عَنْ جَابِرٍ؛ الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ.»

Gıybet zinadan daha eşedir. Niçin?

Gıybetin günahı müteaddidir, boyuna her- kese yayılır. Zinanın günahı sana aittir. Zinayı yaptın, günahı sana aittir. Fakat gıybet yap- mak suretiyle o kimsenin şanını, şerefini, şö- retini, nesini, neler hakkında söylüyorsan, onu memleket, bütün insanlar hakkında onu rüsva ediyorsun. Bu rüsva edişlik, onun şerefini dü- şürmek, alçaltmaya peygamber razı olmuyor.

Gıybet yapmayın kimse hakkında. Çünkü sen onu zemmederken acaba sen ondan iyi misin?

Sen kendini bir teraziye koysan da tartsan acaba ne kadar kabahatlisin? Kendi kabahatlerini görmüyorsun da karşındaki o adamın bir kabahatinden dolayı onu teşhir ediyorsun insanların arasında. Kabahat etmek, gıybet demek “Filanca şöyle fenadır, şöyle kötüdür. Filanca günahkâr adam, kâfir oldu gitti, bırakın onu. Diyenler de var. Halbuki bir müslümanın küfrüne hükmetmek kadar tehlikeli, korkunç bir şey yoktur.

İmâm-ı Âzam ne demiş?

Bizim dinimizde, öyle her şeyden insan gâvur olmaz. Gavurluk kolay bir şey değil ki.

«الْحَرْبُ خَدْعَةٌ. ط، حم، خ، م، ت، د، حب، وَابْنُ
جَرِيرٍ، وَأَبُو عَوَانَةَ، ض، ه، وَابْنُ النَّجَّارِ، ط، ب،
ع، كَر، عَنْ عِشْرِينَ صَحَابِيًّا.»

İkinci şey; *el harbü, harb; had'atün*, bir *had'adir*. Burada *had'a* yasak, hile yasak, yalan yasak. Fakat muharebede câiz. Düşmanı

aldatmak yani. Bunun için bizim eski büyükle-
rimiz ve daha eski devirlerdeki Peygamber-
rimiz'e kadar gidecekleri istikameti tayin et-
mezlerdi. Gideceği istikameti kimseye söyle-
miyor. Ters istikamete gidiyor ki düşman al-
dansın. "Bize gelmiyor bu, başka tarafa gidi-
yor." diyerekten. Yeniden geri dönüyor, dola-
şıp tepesine çöküyor düşmanın. Bu bir tür
*had'*adır.

Binâenaleyh her *had'a* olduğu gibi bu
had'ayı yalnız insanlar her yerde tatbikat yap-
mamalıdır. Yerine göre tabii. Onun için üç
yerde yalana, yalan demeyeceğiz buna, üç
yerde buna ruhsat verilmiştir. Mesela çocuk-
ları ıslah için. Hanımların arasındaki geçimi te-
sis için, bir de bu harp yerlerinde bir iki kişi
kavga etmişler, birbirleriyle bozuşmuşlar. Bu
dargınları barıştırmak için arada bazı böyle ka-
çamak sözlerin yapılmasına müsaade edilmiş-
tir ama bundan istifade ederek mütemadiyen
yalan söyleyin demek değildir bu.

c. Evde Bereket Olan Üç Şey

«الْحُرَّاقَةُ بَرَكَةٌ، وَالتَّنُّورُ بَرَكَةٌ، وَالْبِئْرُ بَرَكَةٌ»
(فِي بُيُوتِكُمْ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ أَنَسٍ. 2 فَأَعِدُّوهُنَّ)

Hurrâka bizim tandır dediğimiz fırın. Fırının evde bulunması, *bi'rü kuyu*, kuyunun evde bulunması, çakmaktaşı *hurak*, çakmaktaşının evde bulunması, o zaman kibrit yok mâlum. Ancak bu gibi şeylerle idare olunuyormuş. Onun için çakmak taşının bulunması, fırının bulunması, kuyunun bulunmasını bereket adetmişler de bunları evlerinizde hazırlayın demişler. Bu gün de öyledir yine. Bugün kibrit çok, çeşitli yakar maddeler var ama yine çakmak taşı kolaycacık yakıveriyor. Kibritle alıp uğraşacağına çakıverdi mi derhal yakıyor.

Fırın da lazım. Bugün gaz fırınları yapılmış, evlerde börek yapacaksınız, tatlı bir şey yapacaksınız. Bunları fırına taşımaktansa aleme göstererek götürüp getirmektense evinde ken-

(2) قوله: «فَأَعِدُّوهُنَّ» كذا في «الجامع الكبير» و«الكنز»، وعند أ.ض:

«فَأَعِدُّوهُنَّ».

din bilirsin ne yaptığını, oluverir. Kuyu da lazım evde. Ya sular kesiliverirse? İyi ama olur ki Terkos Gölü'ne bi zehir atıverir düşman. Yahut borular patlayıverir, birkaç gün sular gelmeyi-verir evlere. Gelmeyince susuz da olmaz. Ama kuyun olursa oh. Hele tatlı kuyu oldu muydu güzel, içilir de kullanılır da. Onun için bunları evlerinizde bulundurunuz.

Eskiden İstanbul evlerinde hep var imiş. Bazen de saraç diyorlar; o damlardan kayan yağmurları evlerin altlarına topluyorlar, o bir senelik idaresini oradan temin ederlermiş. Şimdi bunların hiçbirisi kalmadı. Geliyor diyerek evde şarıl şarıl sular akıtıyor. Ama Allah göstermesin yine zorluğunu. Bugün mesela Bingöl denilen yerde Allah yardımcıları olsun, Allah sabırlar versin onlara da, birçok kimseler vefat etmekle beraber suları da kesilmiş, o arabalarıyla su taşıyorlar şimdi memlekete.

Zaten zaruret içerisinde olan bir halk.

«الْحَرِيرُ ثِيَابٌ مِنْ لَا خَلَقَ لَهُ. الْبَغْوِيُّ فِي
«الْجَعْدِيَّاتِ» طَب، وَابْنُ عَسَاكِرَ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ.»

Bu da güzel bir şey. *el-Harîr*, ipek. Bugünün gençleri buna pek meraklı. İpekli elbise

giymekte. İpekli elbise giyenlere âhirette cennet esvaplarından nasibi olmayacak, onlara giydirilmeyecek. İpek olsun, altın olsun bunlar üzerinde Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* hususi durmuş, erkeklere haramdır demiş. Niçin? Bunlar ortalığın maişesinde işe yarayan bir şeyler. Bunları herkes parmağına, boynuna, şurasına taktıkça onlar bol değil o kadar, ticaret metaı azalır. İpekte de saltanat var. Saltanatı da istememiş Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* “Mü’mine böyle saltanat yakışmaz.” demiş. Binâenaleyh ipekli esvap giyenlerin nasibi yoktur âhirette de.

«تَعَسَ عَبْدُ الدِّينَارِ وَعَبْدُ الدِّرْهِمِ

وَعَبْدُ الْخَمِيصَةِ»

Tei'se abdü'd-dînâri. Fıkıh meselesinde İmâm-ı Gazâli çok incelemiştir. O kadar incelemiştir ki yani insan korkar dereceye gelir. Adı Abdullah olan insan hakikaten Allah'a ibadet eden değilse ismiyle yalancıdır, diyor. Senin adın Abdullah'dı hani nerede ibadetin, sadakatin dediği vakitte adam bir şey diyemeyecek tabiatıyla.

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾³

Nusallî namaza durduğu vakit *ıyyâke na'büdü* dediği vakit; “Ben sana ibadet ediyorum yâ Rabbi! Biz sana ibadet ediyoruz yâ Rabbi!” İbadet ediyorsun da senin aklın fikrin çarşıda, pazarda, şurada burada dolaşıyor. Benim önümde ifade ettiğini hareketin göstermiyor ki senin.

﴿وَإِنْ تَجَهَّرَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى﴾⁴

Allahu Teâlâ *ya'lemü's-sirra ve ehfâ*; içi de bilir dışı da bilir. İçin başka, dışın başka olarak *ıyyake na'büdü* diyorsun. Dilin diyor ama hareketin bunu inkâr ediyor. Tasdik etmiyor hareketin. Çok zor. Bunun altına Efendimiz demiş ki; *teı'se abdü'd-dînâri*. Dinar mâlum Arabistan'da bulunan bir para. Dinar denilen bu paraya tapanlar, *teı'se abdü'd-dînâr* dinarın kulu. Paranın kulu. Paranın kulu helâk olsun, diyor. Helak olsun. Kim diyor?

İki cihan serveri. Neden diyor?

Allah'a tapılacak yerde Allah'ı bırakmış paraya tapıyor adam. Nasıl demesin?

³ 1/Fâtihâ, 5

⁴ 20/Tâhâ, 7

Sen bu dünyaya bu paraya tapmak için gelmedin ki. Senin vazifen bu dünyada bu mülkün sahibini tanıyıp ona ibadet etmektir. Sen onu tanıyıp ibadet etmektense üç günlük fâni dünyada paralara bütün ömrünü harcıyorsun. Paraların uğruna. Bunun altında ipek de geliyor. Böyle ipeklilere tapanlar kadife kumaşlara tapınanlar da bunların arasındadır. Niçin?

Dünya hayatı böyle şan ile, şöhret ile, zevk ile, sefa ile geçirip de ahreti unutmanın sebebi oluyor. Onun için bunlara ümmeti itibar etmesin, hakikaten yapılacak itibar Allah'adır. Binâenaleyh kul neye bağlandıysa onun kuludur. Burada onu diyor. Paraya bağlandıysa paranın kuludur. İşine bağlandıysa işinin kuludur. Allah'a bağlandıysa Allah'ın kuludur. Onun için Allah hepimizi afetsin de, tabii dünyada hepimizin hayatımızı muhafaza edebilmek için kazanç lazım. Bu kazancın temini için de çeşitli yollara herkes girecek.

Fakat bu yollara bağlanmak şartıyla değil de “Yâ Rabbi! Benim rızkımı buradan ver. Ben rızkıma vesile olsun diye bu işe başladım. Buradan rızkımı alayım da sana kulluk edeyim. Takatim gelsin, kuvvetleneyim. Kışın üşüme-

yeyim, esvaplar alayım, sıcak evlerde oturayım da sana taat edeyim diyerekten ben bu işe teşebbüs ettim. Yoksa bu işim değil, gayem yine sensin Yâ Rabbi! Yalnız bu vesile işte bana.” deyin.

O ezan Allahu ekber dedi mi nereden belli olacak benim niyetimin hak için olduğu, o işin olmadığı? *Allahu ekber* nidasını duymadan evvel kapının önüne sandalyeni koyup da abdestini alıp camiye girebiliyor musun? Demek ki senin niyetinde halislik var, doğrusun. İspat ediyorsun bilfiil. Ezan okunuyor da umruna gelmiyor. Sabah gidiyor, öğlen gidiyor, ikindi gidiyor, akşam gidiyor, yatsı da gidiyor. Sen hâlâ dükkandan gideceksin de çoluk çocuk da bekler ekmek yiyeceğiz diyerek.

Bunun için *el-Harîru siyâbü men lâ haleka lehu*, âhirette erkekler bundan istifade edemeyecekler. Kadınlara burada ruhsat verildiyse de, bunu mutlaka yapınız demek değildir. Onlar da buna itibar etmezlerse dereceleleri ona nisbetle yükselir.

«الْحَسَبُ الْمَالُ، وَالكَرَمُ التَّقْوَى. حم، ت، هـ

طب، ق، ط، ك، ض، الْعَسْكَرِيُّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ؛

خط، عَنْ عَلِيٍّ؛ حل، طب، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ،

وَجَابِرٍ.»

d. Şeref ve Asalet

Haseb bir insanın kıymetini arttıran, yükselten şey. Bu yükselten şey neyse o senin hasebindir. Nedir o yükselten şey? Malı çok oldu mu bir insanın, parası çok oldu muydu, herkesin yanında kadrin, kıymetin yüksek olur. Herkes ona hürmet gösterir. Selam verir, tâzim eder, sebebi malıdır. O mal kendisine bir haseb olmuş oluyor. Kerem ise takvâdır. O da senin takvân senin, büyüklüğünü ispat eden şeydir.

«الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ. مَنْ

أَحَبَّهُمَا فَقَدْ أَحَبَّنِي، وَمَنْ أَبْغَضَهُمَا فَقَدْ

أَبْغَضَنِي. كر، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ.»

Hz. Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz'in methiyesi hakkındadır.

«الْحَسَدُ يَأْكُلُ كُلَّ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ
الْحَطَبَ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ
الْمَاءُ النَّارَ، وَالصَّلَاةُ نُورُ الْمُؤْمِنِ، وَالصِّيَامُ
جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ. ه، ع، عَنْ أَنَسٍ.»

*el-Hasedü ye'külü'l-hasenâti kemâ
te'külü'n-nâru'l-hatabe.* 70 küsur tane iyi huy
vardır. 70 küsur da kötü huy vardır. *Hased*;
kötü huylardan birisidir. Bu sadıklarla beraber
olmanın faydalarından birisidir ki insan kötü
huylarını birer birer birer bakarsın terk eder,
o sadıklarla olan ünsiyeti dolayısıyla. Mesela
birçok fenalıklara alışmış bir insan gelmiş
Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'e. Her
türlü kötülüğü işliyor. “Ben müslüman olaca-
ğım ama bende hırsızlık var, sarhoşluk var,
zina var, şu da var, bu da var, yalancılık var,
hepsi var. Ben müslüman olmak istiyorum ama
bunların hepsini birden terk et dersen de bunu
da yapamam.” demiş. Öyleyse sen yalanı bı-
rak, doğruluktan ayrılma, demişler. Razi mı-
sın?

Razıyım. *Lâ ilâhe illallah Muhammedün rasûlullah* demiş müslüman olmuş. Akşam olmuş. İçmeye gidecek. “Hocaya yakalanırsam dövecekler. Yalan da söyleyemeyeceğim, söz verdim doğruyu söyleyeceğime dair. İçmeye-yim bari.” demiş. Hırsızlığa gidecek olmuş. “Ulan yakalanırsak elimi kesecekler. Söz verdim yalan söylememek için. O da olmayacak.” demiş onu da bırakmış. Derken kötülükleri birer birer bırakabilmiş. Ne sayesinde?

Sallallahu aleyhi ve sellem’in sohbetine dahil oluşu sebebiyle. Bir söz verdi ve onu sohbetine girdi. Binâenaleyh iyi insanların sohbetine gelen insanlar netice itibariyle böyle iyi insanlar olurlar. Onun için, *hased* kötü bir huydur. Bir insan 40 yaşına, 50 yaşına, 60 yaşına kadar yaşar. Ama dünya hayatı içerisinde 60’tan sonra nasılsa bir uyanıklık gelir kendisine veya 40’tan sonra, “Bu ayıp.” filan der, tevbe eder, istiğfar eder. “Ben artık camiye alışayım devam edeyim. Namaz kılayım, Allah’a kullukta edeyim.” der.

Der ama o 60 sene içerisinde gönlüne yerleştirdiği olan kötülükler öyle bir *Allahu ekber* deyip namaz kılmakla, peygamberin huzu-

runda o gün oluyordu ama bugün yok onun huzurunda değiliz. Mâneviyatımızla giremiyoruz. Binâenaleyh o içimize saplanmış, yerleşmiş olan kötü huyu çıkarıp atmak, dağı yerinden atmaktan daha zordur. Dağı yerinden söker atarsın, bugünkü makineler vasıtasıyla fakat huyu söküp atamazsın, vesselam. O yine huy huydur. Can çıkmayınca huy çıkmaz derler.

Bir kere bu iyi huylara çocukluktan alışmak lazım. Çocuk babası neyse ona göre yetişecek. Babası iyiyse, çocuk da iyi yetişir. Babası hayırsızsa ne yapsın o çocuk? O da ondan alacak dersi. Allah yardımcımız olsun. Onun için evvela büyük iş babalara düşüyor. Babalar kendilerini düzeltmeli ki evlatlarına da o düzgünlük isabet edebilsin. Bakınız ne kadar fena şey. *El hased*, bu hased denilen huy, çekemiyor karşısında bir zengini, bir bilgini. Bunu bir türlü hazmedemiyor. “Bu yaşasın da ben niye yaşamayacağım.” diyor olur mu.

“Yâ Rabbi! onun elinden de al.” diyor. “Bana da vermezsene verme onda da olmasın.” diyor. İstemiyor. *El hased*. Bu huy var içerde. *Ye’külü’l-hasenâti*. Bir insan namaz da kılar, sadakalar da verir, iyilikler de yapar ama komşusunu çekemez, dükkân komşusunu çekemez,

mahalle komşusunu çekemez. Şunu çekemez, aleyhinde bir sürü dedikodular yapar filan. Bu hasedliğin ibtidası *ye'külü'l-hasenât kemâ te'külü'n-nâru'l-hatabe*. Ateş odunu nasıl yiyip yok ediyorsa *hased* denilen şey de iyilikleri böyle yok eder gider.

Onun için *Ve's-sadekatü tütfiu'l-hatîete*. Sadaka, buna çok kulak verin. 1 kuruş da sadakadır, 500 kuruş da sadakadır, 5 bin kuruş da sadakadır. Azı çoğu olmaz. Sadakayı mutlaka muhtaç olan fakirlere yardım için vermekten katiyen kaçınmamalı. Mesela bir camimizin şurasına ufacık bir şey yapıyoruz. Buna türlü parayı temin edemiyoruz. Halbuki cemaatimiz buraya haftada birer ikişer üçer beşer lirayı mütemadiyen devamlı olarak verseler bu yapıldıktan sonra yine daima biriktirseler bir cami daha yaparız böyle. 15-20 sene içerisinde bir cami parası daha birikir bizde.

Başka taraflara el açmaya, yalvarmaya da lüzum kalmaz. Onun için bu sadakalar *tütfiu'l-hatîete*, evliyâ da olsa hatadan salim değildir, buna dikkat edin; bir insan evliyâ olmakla hatasız olamaz. Peygamber değildir evliyâ. Ancak hatasızlık peygamberlere mahsustur. Evliyâ olan kimselere de hatalar sâdır olabilir.

Fakat bunun hatasını o çabuk telafi eder. Derhal anlar, istiğfar eder, secdeye kapanır. “Aman Yâ Rabbi! Beni affet!” der.

Onun için sadaka *tütfiu’l-hatîete*. Hatalar bir ateştir. Günahlar bir ateşe benzer. Ateş nasıl etrafı yakıyorsa nasıl haseneleri yakıyorsa bunları söndürecek şey de sadakadır. Su ile bu ateşi söndüremezsin. Bunun ateşini söndürecek şey sadakalardır. *Kemâ yütfiü’l-mâü en-nâra*. Nasıl ki ateşi su söndürüyorsa, hataları da söndüren sadakadır. Bunu ihmal etmeyiniz. Elinizden gelirse her gün veriniz. Hatta Efendimiz’in tavsiyesi de var. Her gün veriniz, çünkü 360 mafsala malisiniz bu 360 mafsalın şükrü lazım. Bunların şükürlerini ifâ için sadaka verirler. Allahu Teâlâ, elhamdülillah, ne güzel sıhhatli yaratmış işe yarar bir haldeyiz, aklımız sağlam, vücudumuz sağlam, hareketlerimiz, kuvvetimiz yerinde. İşimizi kendimiz görebiliyoruz, bu bir nimet-i uzvadır. Aramızda Allah bazı akılsızlar yaratıyor, o akılsızları bize numune için yaratmıştır. Bak onu gör, bak onun aklına bir akıl verebilecek bir kimse bulabiliyor musun dünyada?

Ne para eder ne oradaki tımarhane para eder. Oraya düşersin, çekersin de çekersin.

Aklı kimse koyamaz bir kere. O Allah'ın verdiği bir hazinedir. Sıhhat de öyle. Bazı adamlar Allah esirgesin felç oluyor. Bazı adamlar kanser oluyor. Bazı adamlar bilmem ne oluyor. Çeşitli hastalıklar var. Bu hastalıklara düşen insanlar görüyorsunuz ne hallerde. Hele fakir fukara olursa ne büyük ıstıraplara dũçâr oluyorlar.

Binâenaleyh bu sıhhatin karşılığında vereceğimiz 5-10 kuruş ne demektir yani. Herkes hâline göre bir şey vermekle mükelleftir. Onun için siz sadakalarınızı veriniz çünkü sadaka sizin hem hatalarınızı söndürür, ateşi söndürdüğü gibi hem de sizin için cemiyetiniz için faydalı olur.

e. **Namaz Müminin Nurudur**

Ve's-salât, nama; nũru'l-mũ'mini. Bunlar hakkında Medine-i Münevvere'de bize bir kitap verdiler. Sırf namaza ait. Namaz muhakkak her mü'min muvahhide şarttır. Namazsız Müslümanlık olmaz, demiş bu kitap. Namazsız Müslümanlık olmaz!

Ve's-sıyâmũ cünnetün mine'n-nâri. Oruç, ateşten bir kalkandır. Şimdi burada olmaz dediğim tabirlerde bizde oluyor ya hoca efendi diyecek namaz kılmasak ta müslümanız. *Lâ*

ilâhe illallah diyoruz. Cumadan cumaya da geliyoruz, kılıyoruz. Bayramları geliyoruz. Biz de müslümanız. Müslüman oluyor, bu tabir belki hatalı oluyor, İslâm'da kemal lazım. Yani namaz kılmadan da müslümansın ama öyle müslümansın yani. Çürük müslüman. Zayıf Müslüman, işe yaramaz.

Ama müslümanın imanlısına salâbet-i dîniye diyoruz. Bu salâbet-i dîniyeye sahip olan müslümanla salâbet-i dîniyesi olmayan iki müslüman bir olur mu? Birisi yatakta yatıyor. Hiç tutacak bir yeri yok. Hasta. Bir de sağlıklı bir adam var. İşini kendisi beceriyor ve ona da yardım ediyor. O da insan bu da insan, aradaki fark ne kadar büyük. O yatıyor, senin yardımına bakıyor, gözünü açmış. "Bana yardım et. İlaç parası ver. İstırabım var." diyor. Ötekinin de her zevki yerinde, aradaki fark ne kadar büyük? Namaz kılanla kılmayan arasındaki fark da böyledir arkadaşlar. İkisi de insandır. İkisi de müslümandır. Ama birisi zayıf, birisi tayyib.

Allah hepimizi kendisinin razı olacağı amellerle müzeyyen olan kullarının arasına kabul eylesin.

Amin.

Demek mü'minin nurudur namaz. Oruç da mü'minin ateşten koruyucu kalkanıdır.

El Fâtiha.

Mehmed Zahid KOTKU
28 Rebîü'l-Evvel 1391 / 23.05.1971
İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

